

TATÍNKU,
UBOHÝ TATÍNKU,
MAMINKA TĚ POVĚ -
SILA V ŠATNÍKU
A MNĚ JE TAK
SMUTNO

ARTHUR L. KOPIT :

TATÍNKU, UBOHÝ
TATÍNKU,
MAMINKA
TĚ POVĚSILA
V ŠATNÍKU
A MNĚ JE TAK
SMUTNO

*- pseudoklasická
tragická fraška,
tradičně francouzsky
zvrhlá -*

TEXTOVOU ČÁST PŘIPRAVILA E. H. ...
VEŠKERÁ PRÁVA K PROVOZOVÁNÍ TOHOTO DILA ZASTUPUJE ...

PŘEKLAD
JOSEF VÁŠA
REŽIE
VÁCLAV KLEMENS
VÝPRAVA
MARTA ROSZKOPFOVÁ
HUDBA
EDWARD SCHIFFAUER
TEXTY
TOMÁŠ VŮJTEK
POHYBOVÁ
SPOLUPRÁCE
JAN MAZÁK
DRAMATURGIE
PETRA KOHUTOVÁ

O S O B Y A O B S A Z E N Í

**PANÍ ROSEPETTLE
JONATHAN ROSEPETTLE
ROZÁLIE
ADMIRÁL ROSEABOVE
HOTELOVÝ POSLÍČEK Č.1
HOTELOVÝ POSLÍČEK Č.2
PAN ROSEPETTLE**

**MILUŠE HRADSKÁ
RADIM SEIDEL
LUCIE ŽÁČKOVÁ J.H.
MILOSLAV ČÍŽEK
JAN MAZÁK
JOSEF NOVÁK-WAJDA
ROMAN KOLEŇÁK J.H.**

INSPICE : JARMILA PAULEROVÁ
NÁPOVĚDA : ANEŽKA KAMUŠÍNSKÁ

PREMIÉRA V PÁTEK 21. ČERVNA 1996 V 19,00 HODIN

**SPOLEČENSKÝ PATRON PREMIÉRY : ING. ARCH. LIANA JANÁČKOVÁ,
STAROSTKA ÚŘADU MĚSTSKÉHO OBVODU MARIÁNSKÉ HORY A HULVÁKY**

KOSTÝMY VYROBILA FIRMA MADO - VEDOUcí MARIE DOPITOVÁ
VÝROBU SCÉNY ZAJISTIL VEDOUcí VÝROBY JAN BARTÁK
JEVIŠTNÍ MISTR - ROMAN POLÁŠEK
MISTR OSVĚTLENÍ - JIŘÍ KOS
MISTR ZVUKU - PAVEL GIERTL
VLÁSENKY - JARMILA OBORÁKOVÁ
GARDEROBA - DANA SLADKÁ , JANA LHOTSKÁ
REKVIZITY - SYLVIE KAMÍNKOVÁ

RAY BRADBURY : ČERTÍK V KRABIČCE

Vyhlížel okny do chladného rána, v rukou držel krabičku s pérovým čertíkem a prsty dloubal pod zarezavělé víčko. Ale ať se snažil sebevíc, čertík ne a ne vyskočit na světlo, křiknout nebo tlesknout do vzduchu sametovými palečnicemi anebo se rozhoupat na všechny strany a usmívat se od ucha k uchu namalovaným úsměvem. Zůstával namačkán ve svém vězení, stlačen do krajnosti pod víčkem. Když se ke krabičce přiložilo ucho, dal se v ní postřehnout tlak, strach i panika polapené hračky. Bylo to, jako by člověk držel v ruce něčí srdce. Edwin nedokázal říci, zda pulsuje krabička, anebo zda na víčko buší jeho krev.

Odhodil krabičku a pohlédl k oknu. Za oknem stály stromy a obklopovaly dům, který obklopoval Edwina. Za stromy neviděl. Když se za nimi pokoušel nalézt jiný Svět, vítr stromy hustě propletl a tak ztišil jeho zvědavost a zakryl mu výhled.

"Edwine!" Za ním přerývaně oddechuje maminka při ranní kávě. "Nech toho vyhlížení. Pojd' jíst."

"Ne," zašeptal.

"Cože?" Šustot škrobené látky. Zřejmě se otočila. "Co je důležitější, snídaně, nebo to okno?"

"Okno...," zašeptal a zrakem přelétl stezky a pěšinky, které zkoumal už třináct let. Je pravda, že ty stromy pokračují ještě tisíc kilometrů a končí v prázdnou? To nemohl říci. Zrak se poráženecky vrátil k trávníku před domem a ke schodům a ruce se mu chvěly na okenní tabulce.

Bez chuti se pustil do meruněk, sám s matkou v ohromné jídelně, kde se všechno rozléhalo. Pět tisíc snídaní u tohoto stolu a tohoto okna a za těmi stromy nikdy nic.

Matka začala hovořit, pomalu a obezřetně, pak rychleji a rozzlobeněji a nakonec se sotva ovládala:

"Proč musíš být každé ráno neposlušný? Nemám ráda, když tak vyhlížíš z okna, slyšíš mě? Co chceš? Chceš je uvidět?" vykřikla a křečovitě zkroutila prsty. Plála roztomile jak rozzlobený bílý květ. "Chceš uvidět ty Stvůry, které přiběhnou po cestičce a zhltnou člověka jako jahodu?"

Ano, pomyslel si, rád bych ty Stvůry viděl, i když jsou tak strašné.

"Chceš jít ven, chceš za nimi," křičela, "jako to udělal tvůj otec, ještě než ses

narodil, a nechat se zabít, jako zabili jeho, dát se cestou srazit od těch Běsů, to by se ti líbilo?"

"Ne..."

"Není dost na tom, že zavraždili tvého otce? Proč o těch Stvůrách vůbec přemýšlíš!" Mávla rukou k lesu. "Dobrá, jestli si tak úpěnlivě přeješ umřít, jdi si!"

Uklidnila se, ale prsty stále ještě nervózně pošukávala ubrus. "Edwine, Edwine, celý tenhle Svět do posledního kamínku postavil tvůj otec; pro něj byl krásný a měl být i pro tebe. Za těmito stromy není nic, nic než smrt. Nechci, aby ses jí přiblížil! Tohle je Svět! Žádný jiný nestojí za to, aby sis jím lámal hlavu."

Zničeně přikývl.

"Tak se zasměj a dojez snídani," řekla.

Jedl pomalu a ve stříbrné lžičce tajně pozoroval odraz okna.

Náhle vstala. "Přijdeš pozdě do školy! Už utíkej!"

Políbil ji a přitom popadl knihy. "Sbohem!"

"Pozdrav paní učitelku!"

Z nejvyššího schodiště shlížel dolů čtyřmi stupni Vesmíru.

V Nížině je kuchyň, jídelna a salón. Pak dvoje Středohoří s obrazárnami, hudebním salónekem, hernami a řadou zamčených, zakázaných pokojů. A tady - roztočil se - tady je Vysočina výletů, dobrodružství a učení. Tady se cestou do školy potuluje, nečinně postává anebo sedí a osaměle si zpívá dětské písničky.

Tohle je tedy Vesmír. Otec (anebo Bůh, jak mu maminka často říkala) tu kdysi vztyčil tyhle hory ze stěn pokrytých tapetami. To Otec-Bůh způsobil, že otočením vypínače se rozhoří hvězdy. A slunce je maminka a maminka je slunce, kolem nějž obíhá a točí se celý svět. Edwin, malý temný meteor, víří po temných kobercích a třpytivých čalounech prostoru. Bývá ho vidět, jak při průzkumných potulkách stoupá i mizí na rozlezlých kometách schodišť.

Běžel po schodišti.

Tady klepe na tisíce dveří, zamčených a zapovězených. Tady mlčky křičí z azylu svých pláten Picassovy dámy a Dalího pánové a zlaté oči jim planou, když se kolem nich potlouká.

"Tihle žijí tam venku," řekla mu kdysi matka a ukázala na Dalího a Picassovy

výtvary.

Když teď utíkal kolem, vyplázl na ně jazyk.

Přestal utíkat.

Jedny ze zakázaných dveří byly otevřené.

Prodíralo se jimi teplé slunce a dráždilo ho.

Za dveřmi spirálovitě stoupalo vzhůru točité schodiště, zalité tichým sluncem.

Stál a těžce oddychoval. Po všechna léta dveře zkoušel a vždycky byly zavřené. Co by se stalo, kdyby tyhle otevřel dokořán a vylezl po schodišti? Skrývá se nahoře nějaká Obluda?

"Haló!"

Jeho hlas se vznesl po zatočeném slunečním paprsku. "Haló...", zašeptala slabá, líná ozvěna vysoko, vysoko nahoře, a dozněla.

"Prosím tě, moc tě prosím, nic mi neudělej," zašeptal té sluncem ozářené výšíně.

Lezl nahoru, na každém schodu se zastavil, očekáváje trest. Doklopýtal k železnému zábradlí.

"Tamhle to je!" S otevřenou pusou se otáčel všemi směry. "Tamhle je to!" Běhal dokola. "Tam!"

Byl nad chmurnou bariérou stromů. Poprvé v životě stál vysoko nad klátivými kaštany a jilmy a kam dohlédl, všude byla zelená tráva, zelené stromy a bílé stužky, po nichž uháněli brouci, a druhá polovina toho světa byla modrá a nekonečná, slunce se ztrácelo a rozpouštělo v neuvěřitelně hlubokém prostoru, tak obrovském, až se mu zdálo, že sám do něj padá, vykřikl, pevně se chytil římsy, a tam za stromy, za těmi bílými stužkami, po nichž běhali brouci, uviděl cosi jako vzhůru zdvižené prsty, ale žádné hrůzy z Picassových a Dalího obrazů, jen nějaké malé červenomodrobílé kapesníčky, třepotající se vysoko na mohutných bílých tyčích.

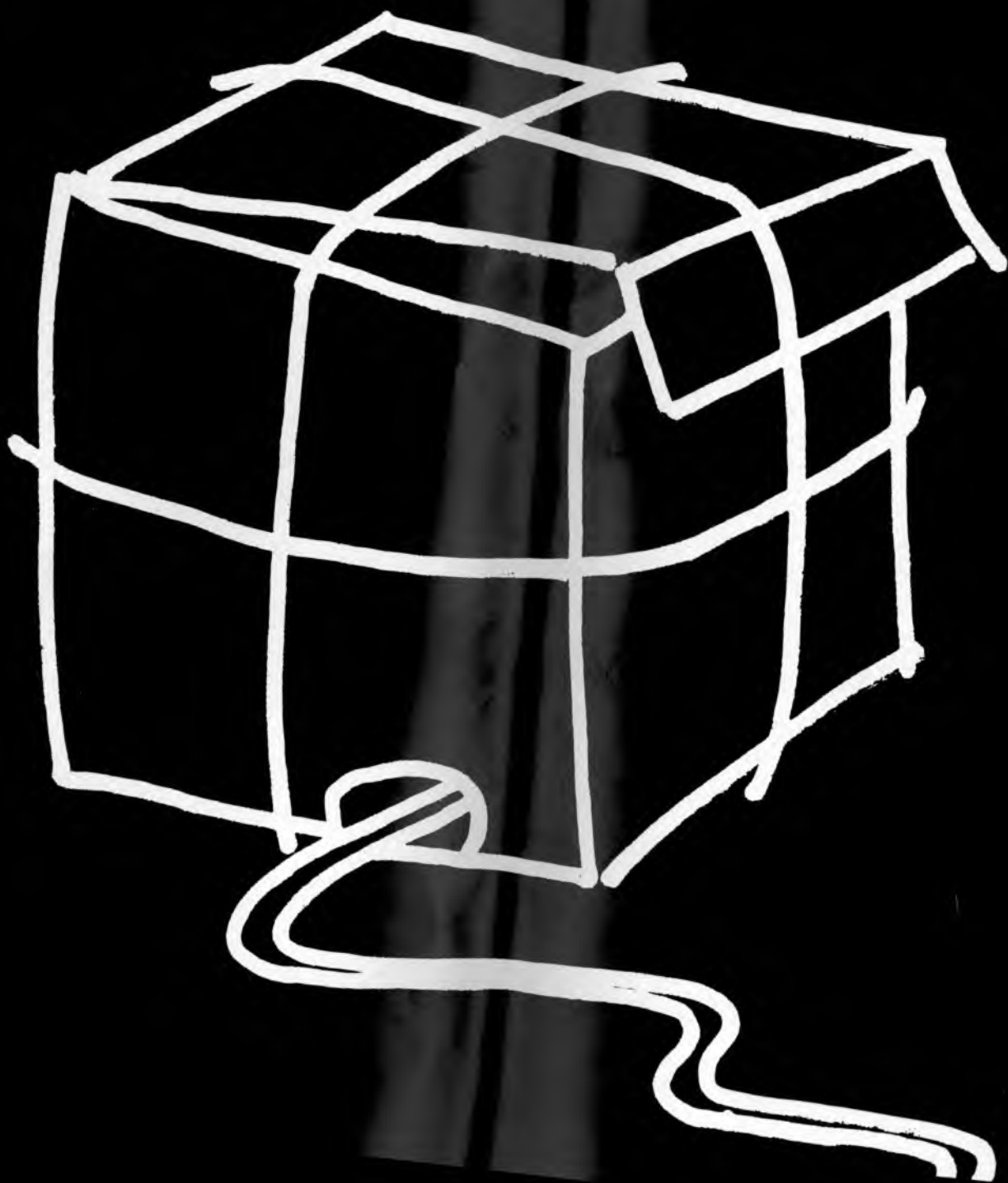
Z ničeho nic se mu udělalo špatně; a zas.

Otočil se a téměř sletěl po schodišti.

Zabouchl zakázané dveře a dopadl na ně.

"Teď oslepneš!" Přitiskl si ruce na oči. "Neměl jsi to vidět, neměl, neměl, neměl!"

O pět minut později stál u obyčejného okna na Vysočině a vyhlížel do svého známého Zahradního světa.

Zase uviděl jilmy, ořešáky i kamennou zed' a les, o němž se domníval, že je takovou nekončící zdí, za níž není nic než hrůza noční prázdnoty, mlha, déšť a věčná noc. Teď bylo jisté, že Vesmír tímhle lesem nekončí. Existovaly i jiné světy než ty v Nížině a na Vysočině.

Znovu zkusil zakázané dveře. Byly zamčené.

Edwin něco zahuhlal a dotkl se svého zrudlého obličeje.

"Vidím, děkuji ti, děkuji. Já pořád vidím!"

V půl desáté zatukal s půlhodinovým zpožděním na školní dveře.

"Dobrý den, paní učitelko!"

Dveře se rozletěly. Učitelka čekala ve vysoké kutně ze silné šedavé látky s kápí staženou přes obličej. Na očích měla jako obvykle stříbrné brýle. Gestikulovala rukama v šedých rukavicích.

"Jdeš pozdě."

Za ní se prostírala země knih, ozářená světlem z krbu. Byly v ní stěny vyzděné encyklopediemi a ohniště, do něhož se člověk mohl postavit a vůbec se neuhodil do hlavy. Divoce v něm plápolalo poleno.

"Proč jsi přišel pozdě, Edwine?"

"Nevím."

"Zeptám se tě ještě jednou, Edwine. Proč jsi přišel pozdě?"

"Jeden - jedny zakázané dveře byly otevřené..."

Slyšel, jak učitelka sykla. Viděl, jak pomalu sklouzla a zapadla do široké ručně vyřezávané židle, jak ji pohltila temnota a od brýlí se jí odrazil záblesk světla, než zmizely.

"Vylezl jsem nahoru po schodech. Musel jsem! Prostě jsem musel! Já už to neudělám, opravdu neudělám! Prosím vás, neříkejte nic mamince! Šel jsem rovnou dolů, zabouchl jsem dveře a už se tam nikdy nepůjdu podívat!" vykřikl.

Mluvila tak slabým hlasem, že sotva slyšel, co povídá. "Jenže už jsi to viděl, a budeš chtít vidět víc, budeš už stále zvědavý." Kápě se zvolna pohupovala sem tam. Její hloubka se nahnula k němu s otázkou: "A - líbilo se ti, co jsi viděl?"

"Polekalo mě to. Bylo to veliké."

"Veliké, ano, příliš veliké. Rozsáhlé, strašně rozsáhlé, Edwine. Ne jako náš svět.

Veliké, rozsáhlé a plné nejistoty. Ach, proč jsi to udělal? Věděl jsi přece, že děláš něco špatného!"

Oheň v krbu se rozhořel a pak odumíral a ona stále čekala na odpověď. Nakonec, když odpovědět nedokázal, zeptala se téměř nehybnými rty: "Je to kvůli matce?"

"Nevím!"

"Je nervózní, omezuje tě, okřikuje tě, drží tě moc zkrátka a ty bys chtěl mít taky chvílku pro sebe, je to kvůli tomu, je to kvůli tomu, povídej, odpověz?"

"Ano, je," prudce se rozvzlykal.

"Utíkáš proto, že si děláš právo na všechnen tvůj čas, na každou tvoji myšlenku?" Hlas zněl smutně a ztraceně. "Pověz mi..."

Ruce měl ulepené slzami. "Ano!" Kousal se do prstů a do hřbetů rukou. "Ano!" Neměl připouštět takovéhle věci, ale vždyť vlastně nemusel nic říkat, to ona, ona je vyslovovala, a stačilo, když jen souhlasil, přikyvoval, kousal se do kotníků a mezi pláčem vykřikl.

Učitelka zestárla o milión let. Napsala na papír pár slov.

"Dej tohle mamince. Píšu jí, že musíš mít každé odpoledne dvě hodiny jen pro sebe, aby sis mohl zalézt, kam chceš. Kam ty chceš. Jen ne ven. Slyšíš mě, dítě?"

"Ano." Osušil si obličej. "Ale..."

"Jen pokračuj."

"Lhala mi maminka o tom tam venku a o těch Stvůrách?"

"Podívej se na mě," řekla. "Jsme spolu přátelé, nikdy jsem tě přece nebila jako někdy tvá matka. Obě jsme tu, abychom ti pomohly porozumět věcem a vyrůst tak, abys nebyl zničen, jako byl zničen Bůh. Čti první kapitolu! Čti deník!"

Edwin vzal knihu. Četl a oheň ozařoval zlaté nápisy na knihách v policích. Vyslovoval slova, ale ve skutečnosti myslel na knihy, z nichž byly žiletkou vyříznuty nebo seříznuty některé stránky, některé řádky vyškrtnuté, některé obrázky vytrženy, některé knihy měly kožené čelisti pevně zaklížené a před jinými byl jako před vzteklým psem chráněn těžkými bronzovými sponami. To všechno mu vířilo myslí, zatímco jeho rty v tichu rušeném jen ohněm vyslovovaly:

"Na počátku byl Bůh. A ten vytvořil Vesmír a všechny Světy uvnitř Vesmíru, všechny pevniny uvnitř Světů i všechny země uvnitř pevnin a svým duchem a svými rukama vymodeloval milující ženu a dítě, které, až přijde čas, stane se samo Bohem..."

Učitelka zvolna přikyvovala. Oheň tiše pohasl v dřímající uhlíky. Edwin četl stále dál.

Sotva dechu popadaje sklouzl po zábradlí do salónu. "Mami, mami!"
Ležela bez dechu v měkkém karmínovém křesle, jako by tu dlouhou cestu uběhla také.

Vzala ho za ruce a obě políbila. "Dobře mě teď poslouchej, mám pro tebe překvapení! Víš, co bude zítra? To bys neuhodl! Máš narozeniny!"

"Ale od minulých je to teprv deset měsíců!"

"Zítra je máš! Říkám ti, že si trochu zakouzlíme. A co já říkám, je pravda."

Zasmála se.

"A otevřeme další tajemný pokoj?" zeptal se zmámeně.

"Samozřejmě, otevřeme čtrnáctý pokoj! Patnáctý příští rok, pak šestnáctý, sedmnáctý a tak pořád až do jednadvacátých narozenin, Edwine! Pak - pak otevřeme na tři západy zavřené dveře nejdůležitějšího pokoje a ty se staneš Pánem tohoto domu, Otcem, Bohem, Vládcem vesmíru!"

"Sláva," vykřikl a znovu: "Sláva!" Knihy vyhodil do vzduchu. Vybuchly, jako když se rozletí hejno holubic, a šustivě se snášely dolů. Smál se a ona také. Jejich smích vylétl a snesl se s knihami. S výskotem se rozběhl sjet ještě jednou po zábradlí.

Čekala ho na konci schodiště s rozevřenou náručí, aby ho mohla chytit.

Edwin ležel v posteli zalité měsíčním světlem, prsty šťoural do čertíka v krabičce, ale víčko zůstávalo zavřené. Bezmyšlenkovitě točil krabičkou v ruce a nedíval se na ni. Zítra má narozeniny - ale proč? Copak byl tak hodný? Ne, to nebyl. Tak proč jsou tu ty narozeniny tak brzo? Asi proto, že všechno je teď nějak - jak by se to jenom řeklo? Neklidné?

"Moje narozeniny," povídal stropu, "budou teď stále častěji. Víím to, určitě to víím. Maminka se hodně a nahlas směje a oči má tak divné..."

Edwin si přitáhl čertíka k obličejí a šeptal víčku: "Haló! Haló! Haló, haló..."

Žádná odpověď, jen napjatý tlak zmáčknutých pružin. Já tě dostanu ven, pomyslel si Edwin. Jen počkej, počkej!

Vylezl z postele k oknu a hodně se vyklonil, aby uviděl na mramorovou cestičku ozářenou měsícem. Zvedl krabičku nad hlavu, ucítil, že mu v podpaží stéká pramének potu, a uvědomil si, jak se mu sevřely prsty a jak sebou trhla paže.

S výkřikem vyhodil krabičku ven. Krabička se zakymácela v chladném vzduchu a padala. Dlouho trvalo, než narazila na mramorový chodník.

Edwin se nahnul ještě víc a vzrušeně oddychoval.

"Tak co?" křikl. "Tak co?" zeptal se znovu. "Co ty! Co?"

Ráno. Z velké dálky se ozvaly kroky, jejich zvuk zesiloval a sílil, až se rozletěly dveře.

"Všechno nejlepší k narozeninám !"

Tancovali, jedli polévané koláčky, pochutnávali si na citrónové zmrzlině, pili růžová vína, a když matka rozezněla piano lavinou zvuků a otevřela ústa ke zpěvu, objevil se dort se sněhovou čepicí a s jeho jménem. Matka se s ním roztočila a znovu ho táhla k jahodám, k vínu a smáli se tak, až roztráslí lustry v chvějivý déšť. Pak se blýskl stříbrný klíč a spěšně se vydali odemknout čtrnácté zapovězené dveře.

"Hotovo! Dávej pozor!"

Dveře zajely do stěny.

"Ach," vydechl Edwin.

Neboť k jeho velkému rozčarování byl tenhle čtrnáctý pokoj jen obyčejná zaprášená hnědá skříň. Neslibovala nic z toho, co mu přinesly pokoje při ostatních výročích! Dárek k šestým narozeninám byl školní pokoj na Vysočině. Při sedmých narozeninách otevřel hrací pokoj v Nízině. Při osmých hudební pokoj, při devátých kuchyň se zázračným pekelným ohništěm! Při desátých otevřel pokoj, v němž syčely fonografy nepřetržitými vzdechy duchů, kteří zpívali z jemných zákrutů. Jedenáctý byl ten obrovský zelený pokoj zahradní, v němž byl koberec, který se místo zametání musel sekát!

"Ach maminko, maminko..., " vypravil ze sebe.

Ve vysoké trávě na zahradě strávili nádherné odpoledne v sladkém nicnedělání. Z velkých číší popíjeli jablečný mošt, opírali se o hedvábné purpurové podušky, odkopli střevíce a nohy ponořili do hořkých pampelišek a sladkého jetele. Dvakrát matka vyskočila, když uslyšela z dálky za lesem řev Netvorů. Edwin ji políbil na krk. "Neboj se," řekl, "já tě ochráním."

"Já vím," odpověděla, ale odvrátila se a zadívala se na seskupení stromů, jako by ten chaos tam venku mohl v kterémkoliv okamžiku jedinou ranou smést celý les, došlápnout na ně titánskou botou a rozdrtit je v prach.

Později za toho dlouhého modrého odpoledne uviděli hřmotně proletět cosi, co se podobalo chrómovému ptáku, světlou trhlinou ve velké výšce mezi stromy. Rozběhli se do salónu a kryli si hlavy jako před bouřkou s lijákem a zelenými blesky, neboť měli pocit, že je ten zvuk oblévá ze všech stran oslepujícími sprškami.

Prásk, prásk - narozeniny splaskly v celofánové nic. V tichém zešeřelém salónku vdechovala matka při západu slunce jemným chřípím šampaňské a její bledá ústa, podobná letní růži, zahrnala ospalého Edwina do pokoje a zavřela ho tam.

Když se matka vracela dolů, upustila v hale láhev šampaňského. Edwin to uslyšel a strnul, neboť mu hlavou probleskla myšlenka, že tak si představuje matku. Jestli upadla, jestli se rozbila, najde zítra ráno milión úlomků. Jasně sklo a čisté víno na parketách, víc svítání neodhalí...

Edwin vstal, umyl se, oblékl a čekal a bylo mu docela pěkně. Dnes se jako každý den nasnídá, půjde do školy, naobědvá se, pustí písničky v hudebním pokoji, hodinu i déle zůstane u elektrických her - a pak se nasvačí venku na zářivé trávě. V podvečer se vrátí ještě asi na hodinku do školy a možná že budou s paní učitelkou prolézat zcenzurovanou knihovnu a on si nebude vědět rady se slovy a myšlenkami o Světě tam venku, který není pro jeho oči.

Zapomněl na vzkaz, který poslala paní učitelka. Musí jej dát mamince!

Otevřel dveře. Hala byla prázdná. Rozběhl se dolů tichými krajinami a volal: "Maminko!"

Našel ji v salónu zhroucenou na zemi v stříbřitě zelených společenských šatech. V jedné ruce držela číši na šampaňské a koberec kolem ní byl poset rozbitým sklem.

Maminka zřejmě spala, a tak se posadil ke kouzelnému stolu se snídaní. Několikrát se podíval na prázdný bílý ubrus a vyleštěné talíře. Nikde žádné jídlo. Odjakživa tu na něj čekaly zázračné pokrmy. Dnes ne.

"Maminko, vzbud se!" Běžel k ní. "Mám jít do školy? Kde je jídlo? Vzbud se!"

Vyběhl po schodech.

Na Vysočině bylo chladno a pochmurno a ze stropů nezářila bílá skleněná slunce, ačkoliv byl tak zamračený a mlžný den. Edwin pospíchal tmavými chodbami a zešeřelými pevninami ticha. Vytrvale klepal na školní dveře. Zaskřípěly a otevřely se samy od sebe.

Škola byla prázdná a tmavá. V krbu neplápolal oheň a jeho stíny se neodrážely na trámový stropu. Neozval se ani hlásek, ani prasknutí.

"Paní učitelko?"

Opatrně postoupil doprostřed prázdného studeného pokoje.

"Paní učitelko!" vykřikl.

Rozhrnul závěsy; barevným oknem se prodral slabý paprsek slunečního světla.

Edwin zamával rukama. Poručil ohni, aby vybuchl, jako když se do krbu hodí kaštany. Poručil mu, aby se rozhořel! Zavřel oči, aby popřál učitelce čas se objevit. Otevřel je a byl omráčen objevem na jejím stole.

Pečlivě složený tam ležely její šaty i se šedou kápí, navrch se třpytily stříbrné brýle a jedna šedá rukavička. Dotkl se jich. Druhá šedá rukavička chyběla. Na šatech ležel kousek mastného líčidla.

Poodstoupil a u vytržení zíral na prázdné učitelčiny šaty, na brýle a mastné líčidlo. Rukou nahmátl kliku dveří, které byly vždycky zamčeny. Dveře se pomalu otevřely.

"Paní učitelko."

Maminka nevěšmavě ležela a spala. Když ji otočil, ležela pod ní složená tak, že ji sotva postřehl, jedna učitelčina tenká šedivá rukavička.

Stál u matky hodně dlouho a v ruce držel tu neuvěřitelnou rukavičku. Nakonec se rozvzlykal. Uvědomil si, že není-li učitelka nikde nahoře v horách ani v nížinách, zbývá už jen jedno místo, kde může být. Omylem zabloudila ven a je ztracena, jestli ji někdo nenajde. Musí jít ven, zavolat na ni a přivést ji, aby vzbudila maminku, nebo tu bude ležet navěky a v těch velikých tmavých prostorách bude padat prach.

Proběhl kuchyní a zadem vyšel ven. Zastihl podvečerní slunce a houkání Stvůr, které sem slabě doléhalo přes hradbu Světa. Přitiskl se k zahradní zdi, neodvažuje se postoupit, a v dálce ve stínu spatřil roztráštěnou krabičku, kterou vyhodil oknem. Ostrůvky slunečního svitu se třásly na rozbitém víčku a chvějivě přejížděly po obličejí čertíka, který vyskočil z krabičky a vztáhl ruce nad hlavu věčným gestem osvobození. Hračka se střídavě usmívala a neusmívala, podle toho, jak jí slunce ozářilo ústa, a Edwin nad ní stál u vytržení a hypnotizován něčím, co nedovedl pochopit. Hračka rozvírala ruce k cestě potřísněné olejovými skvrnami z Netvorů. Cesta ležela docela tiše, slunce Edwina hrálo a ve stromoví slyšel lehce povívat vítr. Konečně se odtrhl od zahradní zdi.

Šel pomalu, ale bez ustání. Otočil se. Za ním ležel jeho Svět i s tím docela novým tichem. Jak se zmenšil, jak je malý! Připadalo mu divné, že se mu teď zdá menší než obvykle. Vždycky mu připadal tak rozlehlý. Cítil, že se mu srdce zastavilo. Udělal krok nazpět. Ale pak, ze strachu před tichem ve Světě, otočil se tváří k lesní stezce.

Všechno před ním bylo nové. Vůně naplnily jeho chřípí, barvy, podivné tvary a neuvěřitelné rozměry jeho oči.

Jestliže zajdu za ty stromy, umřu, napadlo ho, to přece říkala maminka. Umřeš, umřeš! Ach, maminko, paní učitelko...

Dal se do běhu, klopytal, padal, vstával, běžel dál, znečitlivěl, nohy mu docela vypověděly službu, když opustil stezku a s nářkem a křikem padal po srázu pahorku a pak už bez křiku a nářku, ale vydávaje nové zvuky. Dostal se k veliké zarezivělé železné bráně a skokem byl venku. Vesmír se ztrácel někde vzadu a Edwin se neohlédl na své staré Světy, jen běžel a běžel a ony zanikaly a mizely.

Na obrubě chodníku stál strážník a díval se na ulici.

"Tyhle děti! Nikdy se v nich nevyznám."

"Jak to?" zeptal se náhodný chodec.

Strážník se zamyslel a svažtil čelo. "Před pár vteřinami tu přeběhl malý chlapec. Smál se a tekly mu přitom slzy. Poskakoval jako kůzle a všechno ohmatával. Stožáry lamp, telegrafní tyče, hydranty, psy, lidi, chodníky, ploty, branky, automobily, výkladní skříně, vývěsní tabule. Na mou duši, chytil si i mě a prohlížel si mě. Prohlížel si oblohu a měl jste vidět ty jeho slzy! Ale celou dobu přitom mlel a mlel něco strašně divného."

"A co to bylo?" zeptal se chodec.

"Drmolil v jednom kuse: Já jsem umřel, já jsem umřel, to jsem rád, že jsem umřel, já jsem umřel, já jsem umřel, já jsem umřel, to jsem rád, že jsem umřel, já jsem umřel, já jsem umřel, to je krása, když se umře!" Strážník se pomalu poškrábal na bradě. "Nejspíš to bude zas nějaká nová dětská hra."

(Překlad Jarmila Emmerová. Zkráceno)

Hry Arthura L. Kopita

Gemini (1957)

Don Juan v Texasu (1957)

Přes řeku do džungle (1958)

Můj zpěv otevřeným oknem (1958)

Útulek (1963)

Komorní hudba (1965)

Den, kdy si prostitutky vyšly zahrát tenis (1965)

Indiáni (1968)

Konec světa (1968)

CS

ČESKÁ SPOŘITELNA a.s.

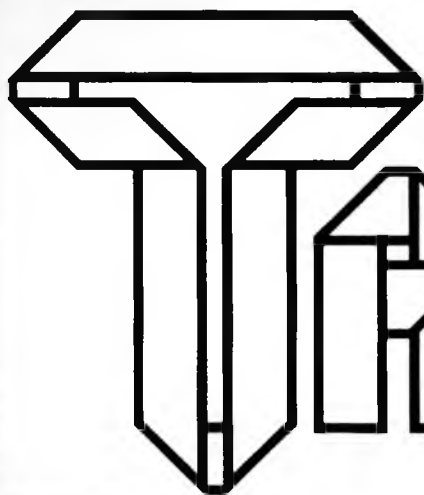

NOVÁ HUŤ, a. s.

Allianz

pojišťovna a.s.

**ČASOPIS PRO KULTURU,
PROGRAM A ŽIVOTNÍ STYL**

TRIVIA®

Union banka

VÍTKOVICE

STEEL HARMONY

TISKÁRNA PERIODIK OSTRAVA, a. s.,

ROTAČNÍ KNIHTISK ● ROTAČNÍ OFSET ●
NOVINY ● ČASOPISY ● PLOCHÝ KNIHTISK
● PLOCHÝ OFSET ● OSVIT DO FORMÁTU A2 ●
BAREVNÉ VÝTAŽKY ● GRAFICKÉ NÁVRHY
DTP STUDIO

Novinářská 3, 709 08 Ostrava-Mariánské Hory
Tel.: 069/66 07 313 ● Fax: 069/66 12 644

**ČESKOSLOVENSKÁ
OBCHODNÍ
BANKA, A.S.**

FAVORIT

CESTOVNÍ KANCELÁŘ

Nádražní 33, Ostrava 1, 702 00

TEL.: 069 / 23 28 14, 23 69 89

FAX: 069 / 23 68 22

KVĚTINÁŘSTVÍ

**NATAŠA
MACHATÁ**

obchodní dům GLÓBUS

nám. SNP 3

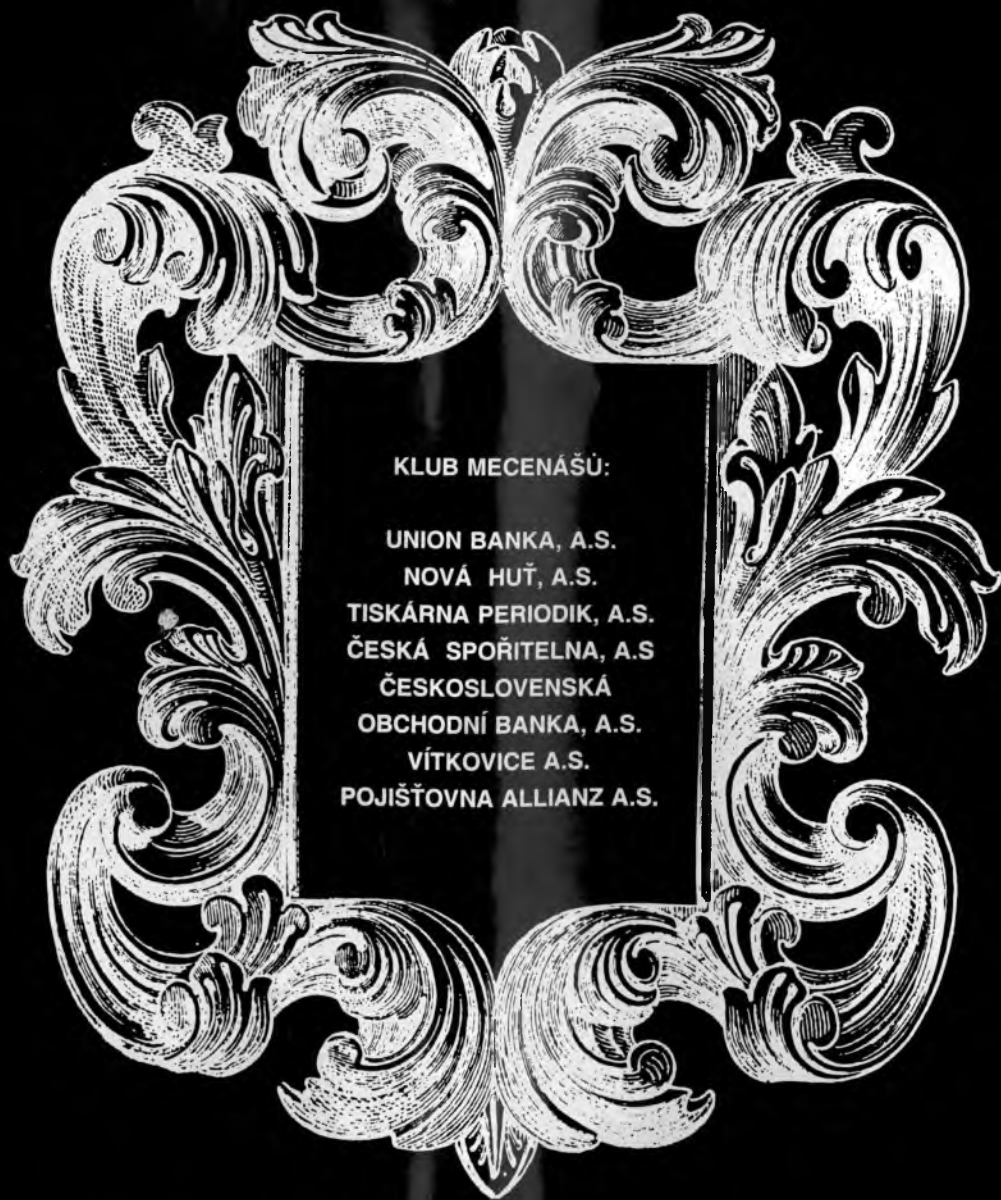
Ostrava Zábřeh

PRODEJ:

ŘEZANÝCH A HRNKOVÝCH
KVĚTIN, KERAMIKY,
HNOJIVA, SEMEN

PROVÁDÍME VAZBU:

SMUTEČNÍ
GRATULAČNÍ
SVATEBNÍ

KLUB MECENÁŠŮ:

UNION BANKA, A.S.

NOVÁ HUŤ, A.S.

TISKÁRNA PERIODIK, A.S.

ČESKÁ SPOŘITELNA, A.S.

ČESKOSLOVENSKÁ

OBCHODNÍ BANKA, A.S.

VÍTKOVICE A.S.

POJIŠŤOVNA ALLIANZ A.S.

**PROGRAM VYDALO DIVADLO PETRA BEZRUČE. ŘEDITEL MGR OTAKAR PRAJZNER.
TEXTOVOU ČÁST PŘIPRAVILA PETRA KOHUTOVÁ VÝTVARNÉ ZPRACOVÁNÍ MARTA ROSZKOPFOVÁ.
VEŠKERÁ PRÁVA K PROVOZOVÁNÍ TOHOTO DILA ZASTUPUJE AGENTURA DILIA PRAHA.**